

UCPA

Bergsguide, UCPA-anställd och tillika
ankamma. Sébastien Mayou (vänster)
tillsammans med sina off pist-adepter
i Le Tour, Chamonix.

Vinterkollo för vuxna

Johan Danestig gillar det vita pudret, den blå himmel och de spetsiga bergen i Les Grands Montets, Chamonix.

Brant testade UCPA:s skidfokuserade budgetkoncept i byn Argentière längst in i Chamonixdalen. Det blev ingen glassig skidsemester med långluncher, blöta partykvällar och solpauser i backen, snarare en veckas stenhårt vuxenkollo på skidor.

Text & bild: Anders Wingqvist

- The Horse?
- No! Not the Horse, La Herse!

Vår franska bergsguide Sébastien Mayou ryter och smålinar på samma gång. Han ser ut som en svartklädd liten vessla när han tar täten kvickt ner mot sittliften. Skidveckan med UCPA har just börjat. Vi är sju skidåkare som skall vara i samma off pist-grupp. I dag ägnar vi oss åt så kallad harmonisering – en fundamental del av UCPA:s skidkoncept. Det går ut på att skidlärare – i vårt fall bergsguide – bedömer åkarnas nivå. Denna första kursdag åker vi enligt en självvald nivå-indelning, men om några elever bedöms vara för duktiga eller inte håller måttet får dessa byta grupp, antingen uppåt eller nedåt.

VI AGERAR UNGEFÄR som en kull nykläckta ankungar under präglingprocessen. Det handlar om att lära sig att känna igen sin ankamma – en svartklädd fransk bergsguide – och följa efter, oavsett vart dennes skidspetsar styr oss och hur knackig och franskosande hans engelska klingar.

Vi är knappast de första svenskarna som åker efter en UCPA-anställd bergsguide ner mot sittliften La Herse i Les Grands Montets. Förra året tillbringade nära femtonhundra svenska skidåkare en skidvecka i Argentière, på rustika centret Les Glaciers.

Totalt åkte drygt 5600 svenskar skidor med UCPA 2009 – på nio olika franska alporter – och upplevde det skidfokuserade konceptet.

Med UCPA är allt inkluderat, "tout compris": liftkort, mat, utrustning (inklusive lavinkit), fem kursdagar med skidlärare eller bergsguide och resa med sovbus. En snabb kalkyl på vad motsvarande resa i egen regi skulle kosta visar att UCPA är ett mycket prisvärt alternativ.

MEN KONCEPTET TILLTALAR inte alla. UCPA-centren är inga hotell. Rummen är enkelt inredda och du delar dem med andra resenärer, bäddar din säng och städar själv. Toalett och dusch finns ute i korridoren.

– Att dela rum med tre eller fem andra resenärer är inte alla så sugna på. Redan där sker en rätt stor utgallring av folk, berättar Eja Robertsson, platschef för UCPA-centret i Argentière.

Vid frukost gör man ett eget lunchpaket med baguetter som bas. Vid middagen plockar man själv från buffén och dukar själv av. Skolmatsalskänsla alltså, så när som på två undantag – en frysdisk med glass och en diger ostbricka avrundar varje middag.

Skidåkningen står i centrum på en UCPA-resa. Boendet, maten och bussresan

är underordnade vad gäller kvalitet. Det är svårt att tänka sig ett bättre sätt än en vecka med en så kallad *Toute Neige* ("all slags snö") om man, i maffig fransk alpterräng, vill initiiera sin omskolning från pist- till off pist-räv under säkra former. För nyblivna puderyckar och medelgoda till duktiga friåkare kan UCPA mycket väl vara världens bästa off pist-skola.

En UCPA-vecka kan i vissa fall sluta med ett annat omdöme. Om du är en riktigt, riktigt duktig skidåkare kan det bli frustrerande att vara bäst i klassen. Att stampande vänta medan långsammare gäster plockar ihop sina pinaler efter ännu en vurpa och titt som tätt tänka "*Vad skulle guiden kunnat ta med oss på för åk om gruppen hade hållit en högre lägsta nivå?*" är inget kul sätt att tillbringa sin off pist-vecka i franska alperna på.

FÖR DEN SOM KÖRT en offpist-grupp på expertnivå och söker nya utmaningar finns det specialarrangemang, såsom "Brant korridorer". Men vår guide fnysar lite åt detta, på grund av alpinistprägel med rapeleringar.

Sébastien föreslår hellre "ski off pist randonnée i Argentière. Är inte det ett gärrangemang à la klassiska Haute Route då?"

UCPA

– No! Dö äjm is to find dö pöwderr!

Och i något gällare ton fortsätter han att förklara att det är för skidåkare som är "fräjrjders in thör hart". Vi nickar förstående.

HISTORIEN OM UCPA sträcker sig några decennier bakåt i tiden. UCPA, Union Nationale des Centres Sportifs de Plein Air – på svenska "Riksförbundet för sport- och friluftsliv" – startades för fyrtio år sedan, bland annat med subventioner från franska staten. Fransoserna byggde friluftscenter runt om i landet för att mindre bemedlade medborgare skulle komma ut i naturen på både sommar- och vinteraktiviteter.

Idag är franska UCPA – vilket ibland illvilligt tolkas som Un Coup Par An ("ett ligg om året") – en typ av ideell organisation som får göra vinst men som har restriktioner kring marknadsföring och hur eventuellt ekonomiskt överskott används. Exempelvis är en del medel öronmärka till utbildningar av skidlärare och andra instruktörer.

SVENSKE BENGT ERVAST såg konceptets potential i Sverige och fick 1984 den franska moderorganisationens tillåtelse att starta en svensk filial. Och bra har det gått sedan dess.

– De svenska vinterresorna är populära. Vi säljer ofta slut på våra resor. Ett lyxproblem, men efterfrågan är större än utbudet. Tyvärr kan vi inte öka antalet gäster på vissa orter, som till exempel svenskfavoriten Argentière, eftersom andelen svenskar då blir för stor gentemot övriga nationaliteter som till exempel belgare, fransoser, engelsmän och holländare, säger Eja Robertsson.

Prishöjning på gång, då?

– Nej, Bengt Ervast och vi andra vill behålla konceptet och då är priset en del av helheten.

Harmoniseringen är över. Gruppen är intakt. Inte en enda ankunge saknas. Sébastien Mayou verkar nöjd när han lämnar oss och går över till sina guidepolare inne på Les Glaciers. Vi andra beställer en runda öl med UCPA-kupongerna som vi precis har köpt för vanliga euros. På en liten scen i längst in i rummet står ett franskt afterskiband och lirar en cover på "Bonnie & Clyde", duetten med den skandalomsusade franska dandyn Serge och sextiotalets sexgudinna Brigitte Bardot. Medan den skäggprydda sångaren väser fram refrängen, skålar vi för en schysst skid-dag. Åtta personer, som i morse inte kände varandra, har en trevlig stund utan att det känns påtvingat. Vuxenkollot stänger dock tidigt – en förlamande trötthet hindrar lejonparten av resenärerna från att hålla ögonlocken öppna efter tio på kvällen. ■

FAKTA UCPA

Pris

Cirka 7 - 10 000 kronor, beroende på vecka, ort och arrangemang.

Vad ingår

I princip allt: mat, boende, resa, liftkort, utrustning och skidlärare/bergsguide.

Vinterorter

Les Arcs, Flaine, Saint Sorlin, Chamonix, Argentière, Serre Chevalier, Val Thorens, Val d'Isère och Tignes.

Arrangemang

Ski ordinaire – skidåkning i pist med skidlärare.

Ski toute neige – nybörjaroffpist där man kör blandad åkning med skidlärare.

Ski off pist – ren fräkningsgrupp med bergsguide.

Offpist-grupperna i Argentière och Val d'Isère kräver Expert-nivå, för övriga orters offpist räcker Confirmé (dvs att du åker stabilt i pistade förhållanden).

Passar vilka

Större gäng med olika skidåkningsnivåer, som inte måste åka tillsammans varje dag. Skidfokuserade ensamresande. Man träffas på ett naturligt och skönt sätt eftersom man bor, äter och åker skidor tillsammans. UCPA:s guider agerar sällan lekledare.

Passar inte

Partysugna glidare.

Kan få gå omätt

Du som är riktig vegetarian får räkna med att delvis komplettera med egen mat (eller satsa hårt på ostbrickan). Du som äter fisk klarar dig okej.

UCPA-centret Les Glaciers i Argentière – rustikt, spartanskt och lätt ruffigt kollektivboende för skidåkare.